Cursus Jesaja

(18) Jesaja 58-60

Driebergen, 10 april 2018

Willem J. Ouweneel

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 58-60

Jesaja 58-60

Het vasten & de sabbat; de noodzaak van bekering; de toekomstige heerlijkheid van Sion

Onderverdeeld:

I. Jes 58:1–59:15a (1e les)

II. Jes 59:15b–60:22 (2e les)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 58:1-3a

Nieuw begin: Gebed & vasten nutteloos als ze niet tot een (moreel & religieus) beter leven leiden

Vs1v Gods oproep aan de profeet: 'spaar je keel niet': houd het volk zijn gedrag voor: *uitwendig* alles oké, *inwendig* niet (vgl. 29:13): stellen zelfs geïnteresseerde vragen alsof ze God willen dienen (Rasji)

Vs3a het volk: 'vasten helpt niet, God let er toch niet op (onze situatie wordt er niet beter van)'

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 58:3b-5

Vs3b-14 antwoord van de profeet: ‘jullie vasten is in-houdsloos, want gaat gepaard met vele zonden’:

(1) vastendag = rustdag (‘sabbat’), toch werken jullie & je personeel gewoon door

(2) tijdens bijeenkomsten op vastendagen: gekrakeel & vechtpartijen > jullie stem komt niet Boven aan

(3) uiterlijke tekenen van berouw (zak & as) zonder enige oprechtheid

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 58:6v

Vs6v *het ware vasten:*

(1) onrechtmatige boeien (bijv. Hebr. slaven na 6 jaar!) losmaken & vrijlaten (vgl. Ex 21:1-11; Jr 34:8-16) (geestelijk: geen vergeving willen schenken; vgl. Mt 18:35)

(2) zorg voor de hongerigen, armen, dak- en kledinglozen (vgl. Mt 25:35-40; Jk 1:27)

(3) zorg voor behoeftige familieleden (geestelijke toepassing: Gl 6:10)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 58:8b-9a

Als je zó leeft, zijn geen vastendagen meer nodig om God in beweging te brengen (Kimchi):

(1) je ‘licht’ (vreugde, uitkomst) zal vanzelf doorbreken

(2) er zal ‘genezing’ van je (geestelijke?) wonden zijn

(3) je ‘gerechtigheid’ (= heil?) gaat voor je uit

(4) Gods ‘heerlijkheid’ zal je achterhoede zijn (vgl. 52:12)

(5) je gebeden worden verhoord (vgl. vs3)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 58:9b-10a

Vs9b,10a *kenmerken van de ware godsdienst* (oftewel: voorwaarden voor de zojuist genoemde zegeningen):

(1) onrechtmatige boeien losmaken (vgl. vs6)

(2) niet 'vingerwijzen' = verachting jegens anderen (de armen? Targoem; vgl. Sp 6:13)

(3) geen zondige (lasterlijke) dingen zeggen (vgl. vs4)

(4) je 'ziel' (hart) openen voor de hongerige

(5) de verdrukte ziel (= persoon) verzadigen

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 58:10b-11

Vs10b-11 *gevolgen* van de ware godsdienst betrachten:

(1) je ‘licht’ gaat op, verdrijft het duister (vgl. vs8a)

(2) voortdurende leiding van God (vgl. vs8b; 57:18)

(3) verzadigen in tijden van droogte

(4) je ‘gebeente’ (= gestel) bekrachtigen (vgl. 40:31)

(5) je zult zijn als een waterrijke tuin (metafoor voor welvaart & welzijn, Kimchi; NT: Heilige Geest; vgl. bijv. Jh 7:38v)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 58:12-14

Vs12 oude ruïnes herbouwen, fundamenten van vele generaties her weer herstellen (Messiaans! zie Js 60)

Naam: ‘Hersteller van bressen, Herbouwer van straten’

Vs13 speciaal aandacht voor de sabbat (geen zaken doen, geen boze taal, je ‘eigen ding’ doen): *oprechte* onderhouding ervan geeft vreugde

Vs14 vreugde, ‘rijden op hoogten’ = voorspoed (Dt 32:13; Hk 3:19), erfdeel genieten (vgl. Ef 1:3, 9-11!)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 59:1-4

Vs1v *Historisch ondateerbaar:* Israël heeft ellende aan zonden te danken – ligt dus niet aan God! Hij kan nog steeds verhoren, maar dan moet er wel bekering zijn; tot die tijd is er ‘scheiding’ en ‘verborgenheid’ van God

Uitgewerkt in de volgende verzen:

Vs3 *handen* (doodslag) & *mond* (leugen, onrecht) bezoedeld > vs4 valse rechtspraak, ijdelheid, valsheid, moeite, onheil

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 59:5-8

Vs5 metaforen: eieren van *'basilisken'* (mythische giftige slangen) uitbroeden (= hun acties leiden tot onheil)

Spinnenwebben weven: geen blijvende waarde (Jb 8:14)

Uitwerking: vs5b de eieren zijn gevaarlijk & vs6 de webben deugen niet tot kleren, alleen tot boosheid

Vs7v aangehaald in Rm 3:15-17! vgl. Sp1:16 zich haasten tot de zonde: de 'weg van de vrede' is hun onbekend: ze kennen slechts kronkelpaden, geen 'vrede'

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 59:9-11

- Vs1-8 profeet spreekt *namens God tot het volk*
- Vs9-15 de profeet spreekt *namens het volk tot God*

Vs9-11 weeklacht over hun ellende > vs12-15 nu pas de oorzaak: de eigen zonden! Dus *overblijfseltaal*!

Vs9v gebrek aan *misjpat*, *ts'daqah* (van Godswege!) & *ôr* ('licht'; wij tasten als blinden), wij zijn als doden

Vs11 als brommende beren (nood) & kirrende duiven (rouw): geen *misjpat*, geen *j'sjoe'ah* (vgl. *Jêsjoe'ah*)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 59:12-14a

Vs12 nu niet meer weeklacht, maar belijdenis! (vgl. vs2: Góds klacht, nu respons van het overblijfsel) wij *(er-) kennen* onze zondigheid

Vs13 belijdenis is concreet! met naam & toenaam: verloochening, afval, onderdrukking, boosheid & leugen spreken (dus zonden tegen de 1e én de 2e stenen tafel)

Vs14a nu niet meer: Gód onthoudt ons *misjpat*, *ts'daqah*, maar *wij* zijn schuldig (plegen onrecht)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 59:14b-15a

Vs14b de waarheid ‘struikelt’ op het ‘marktplein’ (waar recht gesproken wordt)

Vs15a N.B. het overblijfsel spreekt hier voor/namens het hele volk, terwijl het zelf misschien minder deel aan de zonden heeft (vgl. Daniël in Dn 9)

Geen *èmet* (‘waarheid, trouw’), de getrouwen in Israël worden uitgebuit door de anderen omdat ze niet met hen mee doen (Ibn Ezra)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 59:15a

Hier dus duidelijk *onderscheid* tussen de getrouwen & de zondige massa van het volk – maar *zij* belijden!

Belijdenis is

- *individueel:* vgl. Sp 28:13; 1Jh 1:9 éígen zonden
- *collectief:* maar dan zijn het vaak de getrouwen die de zonden van het volk belijden, terwijl zij daar persoonlijk het minst deel aan hebben (vgl. ook 64:5b; Ne 1:6; Ps 106:6; Jr 3:25 enz.)

Einde 1e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 59:15b-17

Vs15b Gods antwoord: Hij grijpt in, want vond geen *misjpat* van de kant van de goddeloze volksgenoten

Vs16 er was niemand die *misjpat* bracht (scheidsrechter, verlosser; vgl. Jr 5:1; Jb 9:33; 16:19; 19:25; Ez 22:32)

Vs17 God manifesteert zich als Krijgsman (in Ef 6:14-17 & 1Ts 5:8 toegepast op de NT gelovigen!): borstharnas van de gerechtigheid, helm van het heil, gewaad van de wraak, mantel van de ijver)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 59:18v

Vs18 wraak over de vijanden *binnen Israël*, zelfs over de Diaspora-Joden in verre (kust-, ei-)landen (Kimchi)

Vs19a zo zal wereldwijd (van Oost tot West) Gods naam & heerlijkheid gevreesd worden (vooral door de tegenstanders: zowel [goddeloze] Joden als heidenen)

Vs19b Hij komt als een woeste stroom (d.m.v. een vijandige macht? vgl. 8:7; 28:2,18; maar zie ook 30:27v: de Here zelf) *tegen* de goddelozen (Joden én heidenen)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 59:20v

Vs20 maar voor Sion/het overblijfsel komt Hij als Verlosser (Rm 11:26! dus letterlijk vervuld in Israël, maar *alleen* aan het overblijfsel, ondanks het 'geheel' Israël)

Vs21 verbond met het nieuwe Israël (tot in verre geslachten): *Geest & Woord* horen bij elkaar: vgl. 2Sm 23:2; Hg 2:6; Zc 7:12; Jh 3:34; Hd 4:31; 1Ko 2:13; Ef 6:17)

- Het Woord zonder de Geest kweekt farizeeërs
- De Geest zonder het Woord kweekt fanatici

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 60:1-3

Jeruzalem in het Messiaanse rijk

Vs1 ‘Sion’ aangesproken: ‘Sta op (uit je lethargie)!’ (vgl. toepassing Ef 5:14 ontwaken > opstaan > licht)

T.m.v. een donkere wereld wordt Sion verlicht door de verschijnende heerlijkheid van JHWH (lees: de Messias!) (vgl. 9:1; 40:5; 42:6; 49:6; ***59:9v***)

Vs3 vervolgens trekken de naties naar dat licht (vgl. Op 21:24 (‘*nieuwe* Jeruzalem’) om de Torah leren (9:3)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 60:4v

Vs4-9 terugkeer van de ballingen naar Sion

Vs4 het zijn Sions 'zonen' (vgl. 49:18-23; 54:1)

Teruggebracht door vroeger vijandige volken!

'Op de heup gedragen': als baby's (vgl. 49:22 in de armen, op de schouder)

Vs5 geweldige opluchting & vreugde

'Zee': rijkdom door zeevaarders gebracht of afkomstig uit landen aan zee

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 60:6-8

Vs6 over land komen de karavanen, juist uit Arabische gebieden: Midjan, Efa (Gn 25:4), Sjeba (= Jemen?)

Goud, wierook: vgl. Mt 1:11 (Ps 72:10) (ook het *Oosten*)

Vs7 Kedar, Nebajoth: zonen van Ismaël (Gn 25:13): dus ook Arabische stammen: brengen schapen > offerdieren in de nieuwe tempel (Gods 'luisterrijke huis')

Vs8 blik nu *westwaarts* gericht: terugkerende Joden als duiven naar de til (vliegtuigen!?)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 60:9v

Vs9 op Gods bevel brengen de kustlanden (incl. 'Tarsis' = Oost-Spanje) Sions zonen terug naar Sion (mét hun eigen zilver & goud; vgl. Ex 12:35) omdat God Sion luister geschonken heeft

Vs10a buitenlanders helpen mee bij de bouw van de nieuwe tempel (vgl. Ez 40-44; Zc 6:15; zie ook 1Kn 5)

Vs10b Gods ontferming na kastijding: veronderstelt Israels bekering (54:7v; 59:15-19)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 60:11-13a

Vgl. parallel met ‘nieuwe Jeruzalem’, Op 21:24-26, *maar hier gaat om het oude, maar herstelde Jeruzalem!*

Poorten altijd open, geschenken van de volken & koningen ingebracht (maar de zegen die zijzelf ván of via Sion ontvangen is veel groter! 2:3v)

Vs12: vgl. Egypte in Zc 14:17-19

Vs13a ‘glorie’ van de Libanon = zijn bomen, vooral ceder > bouwmateriaal voor de nieuwe tempel (vgl. 1Kn 6)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 60:13b-14

Vs13b ‘plaats van mijn voeten’: de nieuwe tempel; de ark was ‘Gods voetbank’ (vgl. 1Kr 28:2; Ps 99:5; 132:7) (maar zal er nog een ark zijn!? vgl. Jr 3:16)

Vs14 nieuwe generatie: geen verdrukking & smaad meer, maar onderwerping aan God

Zij geven de stad nieuwe namen: *Ir JHWH, Tsion Q’dosj Jisraêl*; vgl. 1:26 (*Ir haTsèdeq, Qirjah Nè’èmanah*) & 62:12 (*D’roesjah, Ir lô nè‘èzabah*)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 60:15-17a

Vs15 geen bezoekers meer die om de puinhopen komen > straks eeuwige pracht, tot eeuwige vreugde: het zal een herbouwde stad zijn voor vele generaties

Vs16 zuigen van melk: metafoor voor bijzondere zegen, hier via de volken (49:23; vgl. 55:1) < God is *M'ôsjiah* & *Go'el* (als in 49:26)

Vs17a rijkdom-metaforen: hout > koper > goud

stenen > ijzer > zilver (niet lett.: kostbaar hout in vs13!)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 60:17b-18

Messiaanse vrederijk!

Vs17b ‘Ik maak *sjalôm* tot je overheid & *ts’daqah* tot je opzieners’ (vrede & gerechtigheid zullen regeren; Kim-chi) (vgl. 9:6; 32:17; 48:18; zie ook Ps 72:7; 85:9-14) (vgl. ook NT oudsten)

Vs18 geen geweld, geen verwoesting meer in je land

Je zult je muren (bescherming!) *J’sjoe‘ah* noemen & poorten (toegankelijk!) *t’hillah* (van *h-l-l*, bijv. ‘halleloejah’)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 60:19v

Vs19 opnieuw diverse parallellen met het nieuwe Jeruzalem (Op 21:23; 22:5); zon & maan blijkbaar figuurlijk, want zie vs20; 30:26!

Bij het nieuwe, eeuwige licht van God zal al het andere licht verbleken!

Vs20 herhaling, met toevoeging: geen ‘rouw’ meer (vgl. 25:8; 40:1; Op 21:4): geen pijnlijke herinneringen meer aan alle leed van vroeger

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 60:21

Vs21 het nieuwe Israël (Rm 11:26); vgl. 45:25, een volk van uitsluitend *tsaddiqim* (de goddelozen uitgeroeid; het nieuwe Israël ontstaan uit het 'overblijfsel')

Bezitters van het Heilige Land

'Scheut' (*nêtser*): (a) de Messias (11:1; vgl. 53:2),

(b) het overblijfsel van Israël, geplant in het land (60:21 Kimchi; vgl. Ps 80:9)

Het werk van Góds handen, tot zíjn verheerlijking

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 60:22 (a)

Vs22 de kleinste wordt een *èlef* (‘clan’ óf ‘duizend’; vgl. bijv. Mi 5:1; vgl. de grote aantallen in Nm)

De geringste wordt een machtig volk: Israël wordt een reusachtige menigte (dus veel land nodig: Gn 15:18-21)

Ani JHWH: God eist alle eer voor zichzelf op! (41:17; 45:3,8,19; 61:8)

Ik zal het ‘haastig’ tot stand brengen ‘op zijn tijd’ (= de bestemde tijd van de verlossing)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

Jesaja 60:22 (b)

Rabbi's over vs22b: lijkt tegenspraak: het is 'haastig' óf 'te zijner tijd'; antwoord: als Israël het waardig is, haastig; anders pas op de bestemde tijd

Verhouding Gods raad < menselijke verantwoordelijkheid

(vgl.: 'Messias komt óf op wolken, óf op ezel', soms ook van Israëls verantwoordelijkheid afhankelijk gedacht)

Vgl. 2Pt 3:12 'verhaasten', *niet* 'zich haasten tot')

Einde 2e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018